

SUCCULENTA

Orgaan van de Nederl. Ver. van Vetplantenverzamelaars.

Secretariaat: G. D. DUURSMA, B 185 HUIZUM bij Leeuwarden.

Noto-cactussen. (Slot).

Thans volgen eenige soorten welke ongetwijfeld tot de Noto-cactussen behooren, doch wellicht niet juist in deze groep zijn gerangschikt. Met het oog op de groote variabiliteit van *E. microspermus* meenden wij ze direct na deze soort te moeten noemen.

35. *Echinocactus haematanthus* Speg., een 5 cM. hoog en 6 cM. breed, frisch groen kogeltje met donker bloedroode bloemen, welke van buiten donkergroen zijn en rose meeldraden.

36. *Echinocactus thionanthus*, Speg., wordt tot 12 cM. hoog en 10 cM. breed. De $4\frac{1}{2}$ cM. groote bloemen zijn geel, de meeldraden geelachtig wit.

37 *Echinocactus chionantus* Speg., tot 7 cM. hoog en 6 cM. breed, heeft melkwhite bloemen.

Bovengenoemde drie soorten stammen alle uit de Argentijnsche provincie Salta, waar ze meest op de steenige berghellingen en plateaux worden aangetroffen.

38. *Echinocactus napinus* R. A. Phil, draagt terecht den wetenschappelijken soortnaam „napius" d.i. „knolvormig". Gedurende het droge jaargetijde blijft de plant door het in dezen bietvormigen knol opgehoopte reservevocht in leven. Houdt de droogte lang aan, dan is dikwijls het geheele bovenaardsche deel ineen geschrompeld en als in het zand teruggetrokken. Zoodra echter weer de regentijd begint, komt het kleine kogelronde plantje weer te voorschijn. Door de gewonden groeiwijze zijn de ribben zeer onduidelijk en vertoont de plant meer een geruit of getepeld voorkomen. Op het zich op iederen ruit bevindend areool komen 9 kleine, nauwelijks 3 mM. lange randstekels voor; de middelstekel ontbreekt.

Uit den top der plant ontwikkelen zich 's zomers de bijna 3 cM. groote, kort-trechtersvormige, helgele bloemen, met geelachtig witte meeldraden en rooden stempel, welke 8—13 helderroode tot rosegele stempels draagt.

39. *Echinocactus mitis* R. A. Phil., is na verwant aan de voorgaande soort en werd hiermee dikwijls verwisseld. Toch wijzen eenige duidelijke verschilpunten er op, dat wij wel met twee werkelijk geheel afzonderlijke soorten te doen hebben. *E. napinus* had, zooals wij zagen, geen middelstekel, deze ontwikkelt zich wel bij oude exemplaren van *E. mitis*, welke inplaats van roode, geelachtig-witte stempels heeft.

Ook in de bestekeling is nog een weinig onderscheid, doordat de randstekels van *E. mitis* zéér klein, nauwelijks 1 mM., lang zijn. Met het oog hierop noemde de auteur deze soort dan ook „mitis" d. i. „niet stekende".

Beide soorten komen voor in de meer landwaarts gelegen woestijn-

gebieden van Chili. Dicht bij de zeekust schijnen ze niet te kunnen aarden. In onze verzamelingen worden *E. napinus* en *E. mitis* zelden aangetroffen. Zij verdienen echter meer aangekweekt te worden, daar ze, hoewel klein, tot de bloeiwillige soorten gerekend kunnen worden en gemakkelijk groeien. 's Winters geve men ze zeer weinig water en een droog, warm plekje.

40. *Echinocactus Reichei* K. Sch., door K. Reiche voor enkele jaren uit Chili ingevoerd, is, doordat zij spoedig tallooze wortelspruiten vormt, in de meeste verzamelingen wel aanwezig. De ribben zijn bij deze soort nog meer vervormd dan bij de voorgaande soort, zoodat hij veel op een *Mamillaria* gelijkt. De gele bloemen zijn tot 3 1/2 cm. lang en verschijnen tamelijk rijk en spoedig.

Van bijzondere schoonheid is *E. Reichei* niet, „An der Wiege des Ects Reichei haben die Grazien wohl nicht gestanden“, schrijft Rud Meijer niet onaardig in „Mon f. Kakteenkunde“ 1919, pag. 117.

41. *Echinocactus amazonicus* N. Witt, behoort waarschijnlijk tot de *Noto-cactussen*, waarom wij deze in de laatste plaats noemen. Hij komt oorspronkelijk in het Amazonengebied voor, waar anders in 't geheel geen vertegenwoordigers van deze groep worden aangetroffen. Bloemen schijnen niet bekend te zijn, wij vermelden ze daarom alleen volledigheidshalve.

Wij besluiten verder onze reeks van beschrijvingen der *Noto-cactus* vertegenwoordigers met de opmerking, dat we allicht niet altijd even volledig geweest zijn.

Wie onze lezers waardevolle aanvullingen kan geven, houde die niet voor zich zelf, doch deele ze ten algemeene nutte mede. G. D. D.

Kas met Cactussen in het Rengerspark te Leeuwarden.

De heer P. van Woerden te Akkrum heeft ten vorigen jare een verzameling cactussen aan de gemeente geschonken, welke tot heden in de gemeentekweekerijen geborgen zijn.

Het ligt echter in de bedoeling van Burgemeester en Wethouders deze fraaie verzameling voor het publiek ter bezichtiging te stellen en wel in het Rengerspark, dat in alle jaargetijden geregeld bezoekers trekt.

Het plan is, de planten rotsgewijze in een kas op te stellen, zoodat men van buiten af het volle gezicht er op heeft en hiervoor de kas niet behoeft binnen te treden.

Ter besparing van kosten is de ruimte niet verwarmd ; in de wintermaanden zullen de planten dus weer naar de kweekerij aan de Eestraat moeten worden overgebracht.

„*Leeuwarder Courant*“, 18 Nov. 1921.

Kring 's-Gravenhage en omstreken.

Enkele leden onzer vereeniging te 's-Gravenhage woonachtig, hebben mij herhaalde malen den wensch kenbaar gemaakt een *afdeeling 's-Gravenhage en omstreken* in het leven te roepen. Zij stellen zich voor, dat daardoor een aangename verbinding tusschen de leden tot stand zal komen, met al de gevolgen van dien, d. w. z. ruil van duplicaten, gezamenlijk bezoek van collecties, bespreking van voor de liefhebberij van waarde zijnde gegevens enz.

Ik wil gaarne medewerken om het beoogde doel te bereiken en verzoek daarom hen, die er eveneens iets voor voelen en gerekend kunnen worden te 's-Gravenhage of in de omstreken, b.v. het Westland,

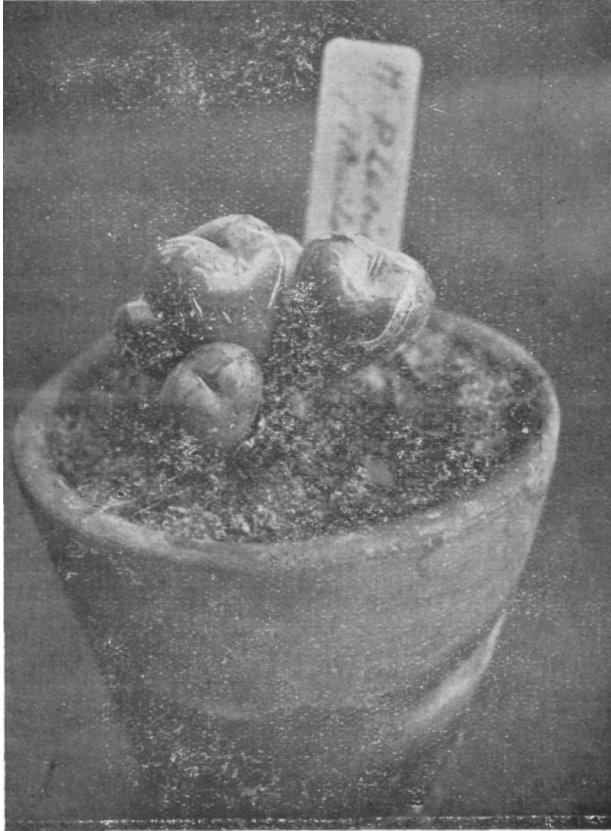
Voorburg, Rijswijk, Scheveningen, Wassenaar, Delft, Leiden, te wonen, mij eenig bewijs van instemming te doen toekomen. Bij genoegzame interesse zal ik dan zoo spoedig verdere stappen in de gewenschte richting nemen.

J. J. VERBEEK WOLTHUIJS,
Molenaarstraat 35 (Laakkwartier),
's-Gravenhage.

Mesembrianthemus van den Sphaeroideagroep.

III (Slot).

Als vierde soort der Sphaeroideagroep noem ik nog Mesembr. *Placitum*, N. E. Brown. Hiervan bezit ik 2 polletjes, resp. uit 6 en 7

plantjes bestaande. Een der meest uitgroeide exemplaren hiervan is van de volgende afmetingen: 20mM. hoog, 18 mM. lang.

Aan het eind hartvormig, hier 15 mM. breed.

In de indeuking ligt de kleine centrale spleet, 5 mM. lang. We hebben nu dus met een soort te-doen, welke *niet* tot de Fisuratagerekend kan worden, maar tot de *Cordiformia* (volgens Schwan-tes), d.w.z. plantjes met hart v. indeuking. Wat de kleur betreft, is Mesembr. *Placitum* lichtgroen met donkergroene stippels, voornl. rondom de spleet gerangschikt en in een rij er loodrecht

op. Verder heel fijn lichter gestippeld en naar de voet roodachtig getint.

De beide plantjes hebben nog niet gebloeid, hoewel ze wel op bloeibare grootte zijn. Daarom is het nog niet zeker te zeggen, of we hier wel met de echte Mes. *placitum* te doen hebben, daar sommige soorten van de Sphaeroideagroep haast alleen in kleur de bloemen van elkander verschillen.

Begin Juni '19 ontving ik deze soort van Dr. B. Marloth uit Kaapstad onder den naam van *M. ficiforme* Haw. Later kreeg ik echter bericht, dat hij mij de *M. politum* gezonden had. Maar uit mijn teekening van deze soort herkende Mr. Brown *M. placitum* N. E. Br.

Ze werd gevonden in 't Robertsondistrict (Z.-A.) door Marloth.

Ten slotte nog 't een en ander over de cultuur van deze eigenaardige plantjes.

Ik kweekte ze in een kamer op 't Zuiden dicht bij het glas. Zon is een eerste vereischte voor deze kleine Zuid-Afrikaners. 's Winters werd er *niet* gestookt; eiken dag werd het raam er zelfs een tijd open gezet. Maar ik zorgde er voor, dat 't bij erge koude tegen 3 uur dicht gedaan werd. Er zijn in die kamer 2 ramen, één dat geopend kan worden en een ander dat steeds gesloten is, vlak naast elkaar. De succulenten stonden dan steeds voor het gesloten venster. Nu is die kamer ook warm, omdat er een schoorsteen langs loopt. Was dat niet 't geval, dan zou dat zeker in warmte schelen.

In den winter gaf ik ze heel weinig water, eens in de 3 à 4 weken. Hoe kouder ze staan, hoe drooger men de aarde houden moet. Bij deze plantjes is het werkelijk beter te weinig dan te veel water.

Zomers hadden ze dezelfde standplaats; bij *felle* zon werd wel geschermd. In dien tijd kregen ze twee a drie maal per week water, naar gelang de weergesteldheid. Als grondmengsel gebruikte ik gelijke deelen goed verteerde blad- en heigrond, vermengd met veel scherp zand en brokjes oude kalkpuin en potscherf. Ik heb wel eens in een Duitsch vakblad gelezen, dat de Sphaeroidea's het uitstekend doen in zuiver scherp zand plus wat kalk. Ik heb dit echter nog nooit geprobeerd, maar weet, dat een wat zwaarder mengsel als ik gebruikte (door toevoeging van wat klei of leem) een *heel gunstigen* invloed op de planten had.

Wanneer in het najaar de plantjes beginnen te rimpelen (d.w.z. de oude huid, eigenlijk 't oude bladpaar), zij men voorzichtig met gieten. Toen ik de Mes. placitum uit Z.-Afr. ontving, waren ze dor en uitgedroogd. (Ze waren daar in het droge jaargetijde, hun rustperiode, verzonden. Ik zette ze in potjes in een grondmengsel hoofdzakelijk uit scherp zand bestaande, met een weinig kalkpuin en stukjes potscherf. De aarde maakte ik een weinig vochtig vóór het planten. Na een drie dagen weer een weinig water en hield ze verder zóó, dat ze niet geheel uitdroogden, af en toe dus wat water. Een kleine drie weken later zag ik de eerste teekenen van hernieuwde groei; de verschrompelde plantjes begonnen op te zwellen en herkregen zoo langzamerhand hun lichtgroene kleur. Later, toen ze goed aan de groei waren, kregen ze een wat minder schraal grondmengsel.

Berger zegt in zijn boek, dat het haast onmogelijk is *geïmporteerde* exemplaren van deze groep in het leven te houden. Maar ik heb nu wel 'i tegendeel ondervonden. *En* dat dit geen uitzondering is, bewijst 't geen Mr. N. E. Brown hierover schrijft:

„I advise you to pay no attention what even to the Statements Berger has made in his book about importêd plant not living in these regions. I have at least 50 species of Sphaeroids that have all been importêd, some of them as long ago as 1860!" (Ik raad u geen aandacht te schenken aan 't geen Berger in zijn boek vertelt omtrent geïmporteerde planten, niet thuis hoorende in deze streken. Ik heb minstens 50 soorten van de Sphaeroideagroep, welke allen geïmporteed zijn, enkelen ervan reeds in 1860! (eenigsz. vrij vert.)

Hiermede besluit ik mijn artikel over Mesembryanthema van deze merkwaardige groep. Ze hooren zeer zeker wel tot de beste voor-

beelden van mimikry (= beschermende nabootsing) in het plantenrijk.
Amsterdam, Nov. '21. M. C. K.

Rectificatie. In mijn vorig artikeltje komen een paar drukfouten voor, n.l. op bladz. 73, 4e regel van boven, calculiformid moet zijn: calculiformia. 21 regel van boven: Berrt-Davy moet zijn: *Burth-Davy*. Regel 22 „Hij vertelt o.a.” is niet al te duidelijk; bedoeld wordt Marloth. 3e regel van beneden: Mes. Turb. Alaworth, moet zijn: Mes. Turb. *Haworth*.

Bladz. 74, regel 16 „New and ald species of Mes.” moet zijn „New and old spec. of Mes.” M. K.

Xerophyten.

II.

Noemden we de vorige maal een aantal bijzonderheden, die vooral betrekking hadden op den anatomischen bouw der Xerophyten en wezen we daarbij meer speciaal op de merkwaardige aanpassing der opperhuid tegen de gevaren eener bovenmatige verdamping, thans willen we meer letten op het uiterlijk voorkomen dezer planten, alzoo op den vorm en den stand der stengels en bladeren. Beperking der verdamping is ook hierbij het motief en dit wordt in de allereerste plaats bereikt door het verkleinen van het bladoppervlak. Vele Xerophyten kenmerken zich dan ook door het bezit van kleine of zeer kleine blaadjes. Ook de bladstelen verdwijnen soms en dan krijgen we vormen zooals b.v. *Crassula lycopodioides*, waar de bladeren als schubben tegen elkaar aan liggen en het verdampend oppervlak van elk blaadje tot een minimum wordt teruggebracht.

Aangezien evenwel de bladeren de voornaamste voedingsorganen zijn voor het opnemen van het voedsel uit de lucht (koolzuur), zal met de reductie van het bladoppervlak gepaard moeten gaan eene beperking van den groei. De groei der Xerophyten is dan ook in den regel geen al te weelderige. We zouden ze dan ook gevoeglijk de minimumlijders van het plantenrijk kunnen noemen. Als compensatie voor het verlies aan voedingsoppervlak in de bladeren bevindt zich het bladgroen, dat bij dit voedingsproces een noodzakelijke factor vormt, in veel sterkere mate in de stengels dan dit bij andere planten het geval is. Deze stengels kunnen de functie der bladeren zelfs geheel overnemen.

Typeerend voor de kustflora van het Middellandsch zeegebied zijn de vele bezemachtige heestertjes met lange grijsgroene, roedevormige takken, in den geest als onze op zand- en heidegronden algemeen voorkomende *Brem*. Ook Australië is rijk aan dergelijke plantenvormen. Geheel anders daarentegen uit zich de beperking van bladoppervlak en de aanwezigheid van bladgroen in de stengels bij de Cactussen en velen der biologisch daarmee verwante succulenten.

Hier nemen de verdikte stengels de bladfunctie over én de bladeren zelf zijn vervormd tot schubben, haren of stekels. Dat deze laatsten intusschen nog hun nut hebben om er een beschermend luchtlaagje door vast te leggen, hebben we reeds eerder vermeld.

Weer een andere oplossing van hetzelfde vraagstuk vertoonen ons de verschillende *Sedum*soorten. Deze toch groeien bijna steeds in dicht opeengedrongen kussens, elkander aldus wederzijds beschuttend. Als in den zomer op onze droge zandgronden alles door de brandende zonnestrallen verzengd is en verdroogd, liggen daar de plakken muur-

peper (*Sedum acre*) nog geheel sappig en frisch, hoogstens iets rood getint, welke kleur trouwens op zich zelf weer eene beschuttingsmiddel is. Letten we op het duingras of helm, dan zien we dat dit zijn lange, smalle bladeren, oprolt tot dunne kokertjes, waarbij de huidmondjes aan de beschutte binnenzijde komen te liggen, volmaakt op dezelfde wijze als vele steppengrassen dit doen. Ten slotte willen we nog wijzen op de merkwaardige eigenschap der zoogenaamde „Kompas planten“, die hun bladschijven zoodanig keeren, dat ze evenwijdig komen te staan met de zonnestralen, alzoo hun smalle zijde naar de zon toe keeren. Onder de succulenten vinden we hiervan in *Rochea falcata* een duidelijk voorbeeld. H.

Pen Cactus als Kerstplant.

Met Kerstfeest beschikken wij niet over een groote verscheidenheid bloeiende kamerplanten, en een bloeiende Cactus is zeker wel een zeldzaamheid.

Toch is er één soort die geregeld om dezen tijd haar lieve bloempjes in groot aantal vertoont en door de Deutsche Cactusvrienden daarom, niet ten onrechte, „Weihnachts Blüher“ genoemd wordt.

Het is de uit Brazilië afkomstige *Rhipsalis Regnellii*, een rijk vertakte bladachtige cactussoort, met ronde en platte stengels. De platte, soms 40 cM. lange en van 3 tot 8 cM. breede stengels hebben een krachtigen middennerf en vele zijnerven, welke in de zaagsgewijze insnijdingen van een bladrand eindigen. In 'deze insnijdingen ontstaan de kloksgewijs neerhangende tot 2 cM. groote geelachtig-witte bloempjes, welke een zwakken geur verspreiden.

Zijn de bloemen op zichzelf niet groot, dit wordt ruimschoots door het groote aantal vergoed. Aan bijna elke insnijding verschijnt een bloempje, en een eenige jaren oude plant is dikwijls met honderden dezer gracieuze neerhangende klokjes bedekt, welke tegen het helder-groen der stengels aangenaam afsteken.

Soms hoort men van dezen of genen bij het bezichtigen eener Cactusverzameling wel eens beweren: „Wat is er nu aan die stekelige planten?“ — Wie deze stekellooze *Rhipsalis* in bloeienden toestand bewonderde, zal niet rusten voor hij er zelf ook een bezit, en niet onwaarschijnlijk is het, dat hij zich hiermee niet tevreden zal stellen, doch ook andere Cactussen zal aanschaffen, welke spoedig zijn gestekelde „vrienden“ worden, die hij voor andere liefhebberijen niet gaarne zou opofferen.

G. D. D.

Mededeelingen.

NIEUWE LEDEN.

204. J. E. Jurriaanse

Rotterdam,

Schiekade 75.

TH. JANSEN, DEN HAAG.

KON. EMMAKADE 148.

Vraagt prijsopgaaf mijner Cactussen!